

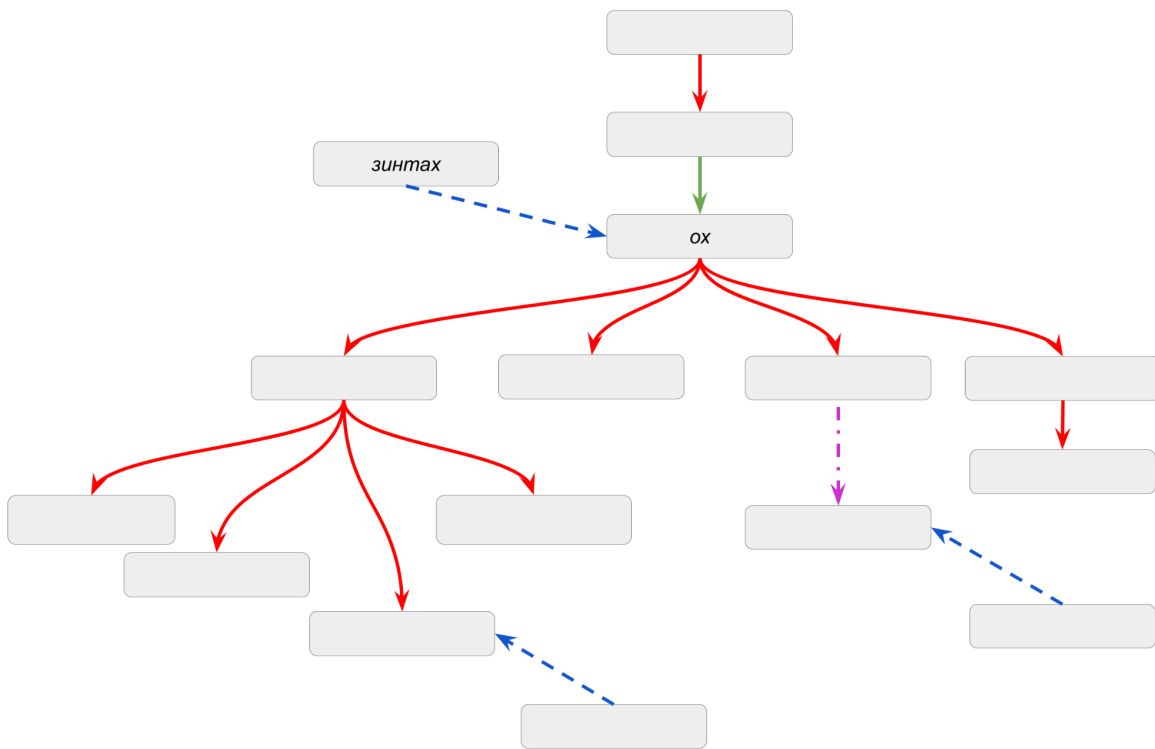
2. ЗАДАЧА:

Преводач получава следния автоматично преведен текст. Въпреки иначе правилните изречения очевидно програмата се е сблъскала с неочакван проблем, в резултат от което термините са предадени на кирилица, но не са преведени на български. Преводачът не разполага с време, но пък притежава богата обща култура и бързо осъзнава, че може да извлече от текста информацията, която му е нужна, за да разплете загадката и да предаде превода си навреме.

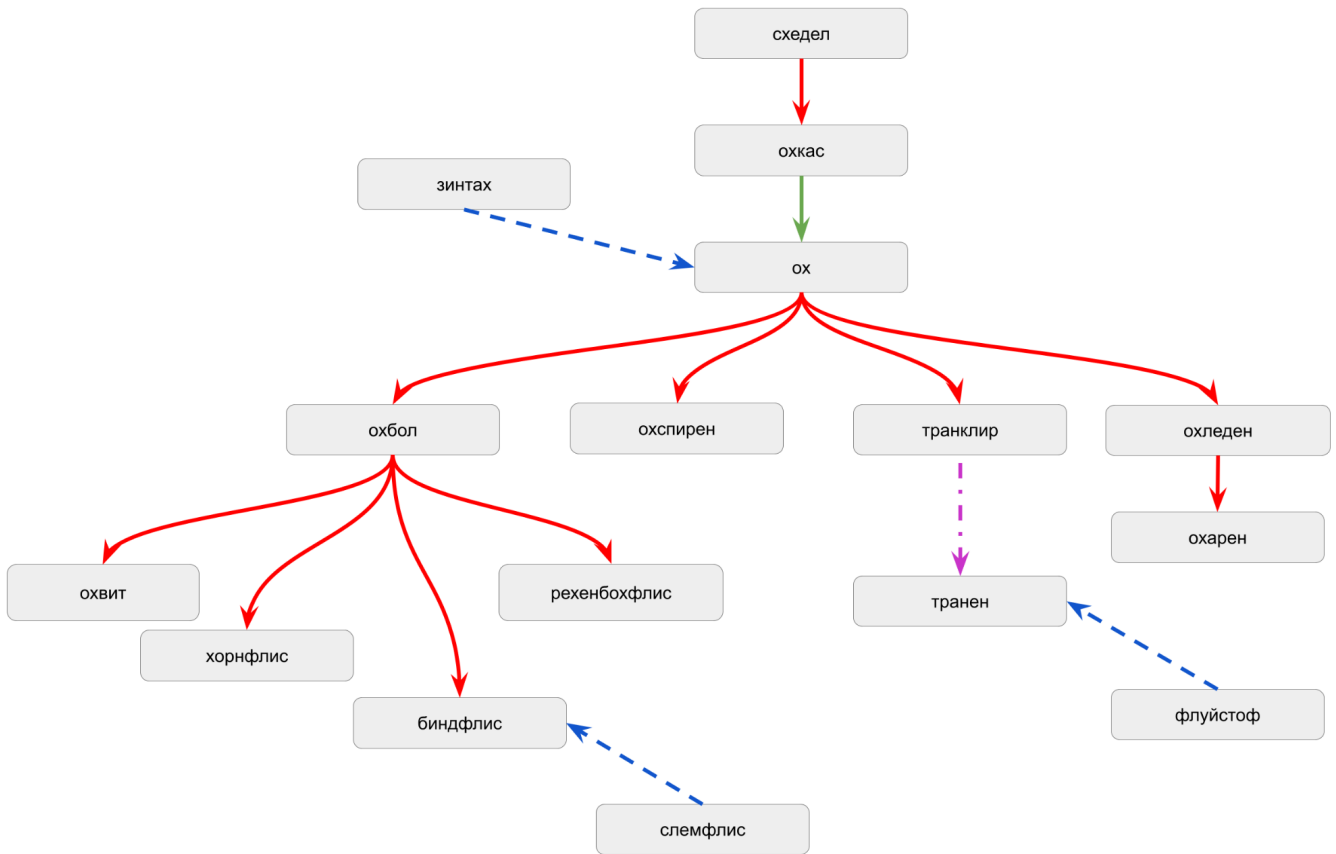
Ох е зинтах, който се характеризира със сложно устройство. Охен имат обла форма и се намират в отделни охкасен в предната част на сшедел. Строежът на ох включва: охбол и б външни охспирен, с помощта на които се извършват движенията на охбол; транклир, който отделя флуистоф (транен); охледен, завършващи с охарен, чиято обща функция е да предпазват охен от механични и други дразнения и въздействия. Външната обвивка на охбол се състои от охвит и хорнфлис, а най-отвън е разположен слемфлис, наречен биндфлис. Рехенбохфлис е оцветената част на охбол.

(а) Попълнете дадената схема така, че да отразява вярно отношенията между чуждоезичните термини в текста. Имайте предвид, че на различните видове отношения съответстват различни видове стрелки. (При наличието на повече от един вариант за подредба при попълване се използва редът на поява на думите в текста – дума, която се среща по-рано в текста, стои вляво от дума, която се появява по-късно в текста.)

флуистоф	охледен
рехенбохфлис	слемфлис
транен	охбол
охспирен	транклир
охкас	охарен
сшедел	биндфлис
хорнфлис	охвит

Отговор:

б) Какви отношения изразяват следните стрелки в схемата от подточка а)?

Отговор:

цяло > част (напр. *ох* > *охбол*, прев. *око* > *очна ябълка*);

физическо разположение / местоположение 'включва физически в себе си' / 'служи като местоположение на' (*охкас* > *ох*, прев. *очна кухня* > *око*)

род > вид / общо > конкретно (напр. *зинтах* > *ох*, прев. *сетивен орган* > *око*)

източник, активен орган > продукт (напр. *транклир* > *транен*, прев. *слъзна жлеза* > *сълзи*)

Приемат се и други отговори и обяснения по преценка на оценителите.

в) След като си изяснява отношенията между термините в текста, преводачът се досеща кои са те. Открийте българските им съответствия.

ПОМОЩ:

Преводачът знаел следните изречения на загадъчния език и с тяхна помощ се досетил за значението на термините.

1. *Ох ом ох, тант ом тант.*
2. *Де охбол ис хен апел. Де охбол ис ен охapel.*
3. *Вер ван де охен, вер ван хет харт.*
4. *Де орен ен де охен зейн зинтахен.*
5. *Ве хебен тве орен, тве охен ен мар ен монт.*

е , който се характеризира със сложно устройство.

имат обла форма и се намират в отделни в предната част на .

Строежът на включва: и външни , с

помощта на които се извършват движенията на ; , която

отделя (); , завършващи с , чиято обща

функция е да предпазват от механични и други дразнения и въздействия. Външната

обвивка на се състои от и , а най-отвън е

разположена , наречена . е оцветената част на

.

Текстът описва устройството на окото.

Подсказващите 5 изречения, известни на преводача, му позволяват да направи изводи за значението на част от термините. Част от тях са добре известни изрази и на български език:

Ох ом ох, тант ом тант.

Превод: Око за око, зъб за зъб.

Де охбол ис хен апел. Де охбол ис ен охапел.

Превод: Очната ябълка не е ябълка. Очната ябълка е очна ябълка. (Игра на думи с двата синонима охбол и охапел.)

Вер ван де охен, вер ван хет харт.

Превод: Далече от очите, далече от сърцето.

Де орен ен де охен зейн зинтахен.

Превод: Ушите и очите са сетивни органи.

Ве хебен тве орен, тве охен ен мар ен монт.

Превод: Имаме две уши, две очи и само една уста.

С помощта на изходния текст и помощните изречения може да се направят изводи за значението на *ох* (око), *зинтах* (сетивен орган). Значението на част от термините се извлича от подсказващи думи в контекста (например: *слъзната жлеза отделя течност (сълзи)*), включително общ корен в състава на сложните термини.

Окото е сетивен орган, който се характеризира със сложно устройство. Очите имат обла форма и се намират в отделни очни кухини в предната част на черепа. Строежът на окото включва: очна ябълка и 6 външни очни мускула, с помощта на които се извършват движенията на очната ябълка; слъзна жлеза, която отделя течност (сълзи); клепачи, завършващи с мигли, чиято обща функция е да предпазват очите от механични и други дразнения и въздействия. Външната обвивка на очната ябълка се състои от склера и роговица, а най-отвън е разположена лигавица, наречена конюнктива. Ирисът е оцветената част на очната ябълка.

Други възможности:

Окото е **сетивен орган** (сензорен орган, рецепторен орган, рецептор), който се характеризира със сложно устройство. **Очите** имат обла форма и се намират в отделни **очни кухини** (**очни орбити, орбити, очници**) в предната част на **черепа**. Строежът на **окото** включва: **очна ябълка** и 6 външни **очни мускула**, с помощта на които се извършват движенията на **очната ябълка**; **слъзна жлеза** (лакримална жлеза), която отделя **течност (сълзи)**; **клепачи**, завършващи с **мигли** (**ресници, цилии**), чиято обща функция е да предпазват **очите** от механични и други дразнения и въздействия. Външната обвивка на **очната ябълка** се състои от **склера** (**бяло на окото**) и **роговица** (**корнея**), а най-отвън е разположена **лигавица** (**мукоза, ципа**), наречена **конюнктива**. **Ирисът** е оцветената част на **очната ябълка**.

- Приемат се за верни и синоними на дадените отговори.
- Ако е използвано по-общо понятие, може по преценка на проверяващите да се дадат 50% от точките: напр. *орган* вместо *сетивен орган*.
- Трябва да се съгласува по род: например *сетивен орган, който* (не може *сетиво, който*).
- Да се отчете дали в текста е в ед. или в мн. ч. (*ох – око, охен – очи*).
- Очаква се в текста думите да са с главна буква в началото на изречението и да са членувани, където е необходимо.
- Верно отговори, но с правописни и печатни грешки се оценяват с 50% от предвидените точки (например *слъзена жлеза*).